IJRO.GOV.UZ тизими орқали ЭРИ билан тасдиқланган, Ҳужжат коди: FV31690725

O`ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

QO‘QON DAVLAT UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”

Qo‘qon davlat universiteti

rektori D.Sh.Xodjaeva

29-avgust 2025-yil

“UMUMIY PSIXOLOGIYA”
FANINING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi: 100000-Ta’lim
Ta’lim sohasi: 110000-Ta’lim

O’quv yo’nalishi:
60110400 – Boshlang’ich ta’lim
60110500 – Tasviriy san’at va muhandislik girafikasi
60110600 – Musiqa ta’limi
60110900 – Xorijiy til va adabiyoti
6011100 - Milliy g‘oya, ma’naviyat asoslari va huquq ta’limi
60111200 - Jismoniy madaniyat
60111300 - Texnologik ta’lim
60220300 – Tarix
60410800 – Menejment
60510100 - Biologiya
60530100 – Kimyo
60530200 – Geografiya
60530500 - Fizika
60540100 – Matematika
60110100- Pedagogika
60110300- Maxsus pedagogika (olegofrenopedagogika, surdopedagogika, surdotarjimon, logopediya)

Fan/modul kodi UPs11210	O'quv yili 2025-2026	Semestr 1-2	Kreditlar 10
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim turi O'zbek / rus		Haftadagi dars soatlari 4

1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Umumiy psixologiya	**120**	**180**	**300**

2.

I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarda umumiy psixologiya fani, psixika, shaxs, faoliyat, muloqot, bilish jarayonlari, irodaviy sifatlar, hissiy holatlar, individual-xususiyatlarga doir bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishdir, hamda bo'lajak pedagog mutaxassislar tamonidan psixik taraqqiyot qonuniyatlari, davrlari, mexanizmlari, omillari va shart-sharoitlari haqidagi zamonaviy ilmiy bilimning o'zgartirilishini tashkil etishdir.

Fanning vazifasi - talabalarga umumiy psixologiyaning mohiyati, psixika va ong tushunchalari, psixik jarayonlar, holatlar, xususiyatlar, psixik rivojlanish va uning o'ziga xos xususiyatlari, yosh davrlari tasnifi, psixik taraqqiyotning turli bosqichlari uchun xos psixofiziologik va psixologik xususiyatlar haqidagi bilimlar bilan qurollantirishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga qo'yidagi mavzular kiradi:

I- MODUL. UMUMIY PSIXOLOGIYA FANINING TARAQQIYOTI

1-mavzu. Psixologiya fanining predmeti, rivojlanish tarixi, Psixologiyani tadqiqot metodlari.

Umumiy psixologiyaning predmeti, vazifalari. Psixologiya tabiiy va ijtimoiy ilmiy fan sifatida. Psixologiya fanining predmeti haqidagi tasavvurlar taraqqiyotining asosiy bosqichlari. Psixologiyaning falsafa doirasidagi taraqqiyoti. Psixologiya va ilmiy-texnik taraqqiyot. Psixologiyaning asosiy muammolari. Pedagog faoliyatida psixologiyaning yetakchi ahamiyatga ega yekanligi. Psixologiyasining tuzilishi, psixologiya sohalari psixologiyaning fanlar tizimida tutgan o'rni. Psixologiya fanining taraqqiyoti tarixi. Psixologik bilimlarning rivojlanish bosqichlari. Psixologiya fanining yirik ilmiy yo'nalishlari va maktablari (biologik, evolyutsion, genetik, bixeviorizm, kognitiv, ijtimoiy-madaniy). O'zbekistonda psixologiya fanining rivojlanish tarixi. Zamonaviy psixologik tadqiqotlarning ustuvor yo'nalishlari, ularda to'plangan bilimlarning

	amaliyotda qo'llanishi. Psixologiya sohasida ilmiy-tekshirish olib borishning o'ziga xosligi. Psixologik tadqiqot metodlari: kuzatish, eksperiment, psixofiziologik metodlar, clinik metodlar, differensial metod, suhbat va so'rov, test, korrelyatsiya, modellashtirish, faoliyat natijasini o'rganish. Psixologiyada ilmiy tekshirish olib borishda zamonaviy kompyuter texnologiyalaridan foydalanish. Xulq-atvorning psixofiziologik asosi .Xulq-atvorning psixofiziologik asosi bo'yicha qisqacha xulosa va amaliy tavsiyalar. Ongning paydo bo'lishi va uning taraqqiyoti. Onglilik va ongsizlik. Muhit psixik faoliyat va taraqqiyot omili sifatida. Anglanmagan psixik jarayonlar. **II – MODUL. UMUMIY PSIXOLOGIYA FANINING BILISH JARAYONLARI.** **2-mavzu. Diqqat.** Diqqat haqida tushuncha. Diqqatning nerv-fiziologik asoslari. Diqqat turlari, ixtiyorsiz diqqat, ixtiyoriy diqqat, ixtiyoriydan so'nggi diqqat. Diqqatning xususiyatlari, diqqat kuchi va bo'linishi, diqqat ko'lami, diqqat taqsimlanishi, shaxsda diqqat rivojlanishi. Diqqatning psixologik asosi haqida qisqacha xulosa. Amaliy tavsiyalar. **3-mavzu. Sezgi.** Sezgilar haqida umumiy tushuncha. Sezgilarning nerv-fiziologik asoslari. Sezgilarning tasnifi, sezgilarning turlari, sezgi sohasidagi qonuniyatlar. Sezgi va sezuvchanlikning psixologik asosi haqida qisqacha xulosa. **4-mavzu. Idrok.** Idrok haqida tushuncha. Idrokning nerv-fiziologik asoslari, xususiyatlari va qonuniyatlari. Idrokda ob'ekt va fon, appersepsiya, idrokning konstantligi. Idrokda illyuziya va gallyutsinatsiya. Vaqt, harakat va fazoni idrok qilish. Idrokning psixologik asosi haqida qisqacha xulosa. Amaliy tavsiyalar. **5- mavzu. Xayol.** Xayol haqida tushuncha. Xayol jarayonlari. Xayol turlari, tasavvur xayoli, ijodiy xayol, ixtiyorsiz va ixtiyoriy xayol, orzu, tush ko'rish va shirin xayol. Xayol sifatlari, xayolning kengligi va torligi, xayolning chuqurligi va realligi, xayolning mazmundorligi va kuchi, fantaziya. Xayolning rivojlanishi. Xayol bo'yicha qisqacha xulosa. Amaliy tavsiyalar. **6-mavzu. Xotira.** Xotira haqida tushuncha. Xotiraning nerv-fiziologik asosi. Xotira nazariyalari. Xotira turlari, faoliyatga ko'ra xotira turlari, maqsadiga ko'ra xotira turlari, muddatiga ko'ra xotira turlari. Xotira jarayonlari, esda olib qolish, esga tushirish, esda saqlash, unutish. Xotirani o'rganish metodlari. Xotiraning psixologik asosi haqida qisqacha xulosa. Amaliy tavsiyalar. **7-mavzu. Tafakkur. Nutq va intellekt.** Tafakkur haqida tushuncha. Tafakkur va hissiy bilish. Tafakkur operatsiyalari, tafakkur shakllari, turlari. Tafakkur borasidagi psixologik nazariyalar. Muammoli vaziyat va uni hal qilish metodlari. Tafakkurning psixologik asosi haqida

	qisqacha xulosa. Amaliy tavsiyalar.Nutq va uning turlari.Tafakkur va nutqning til bilan chambarchas bo’g’langanligi. Intellekt va kreativlik haqida tushuncha. Intellekt va kreativlik nazariyalari. Intellekt sohasida psixologik differensiatsiya – irsiyat, jins, madaniyat, muhit. Intellektni o’lchash metod va metodikalari. Intellekt sohasidagi buzilishlar. **III–MODUL. SHAXSNING RIVOJLANISHI. XISSIY VA IRODAVIY SOXASI.** **8-mavzu. Shaxs.** Shaxs haqida tushuncha. Shaxsning rivojlanishi. Shaxsning ximoyalanish mexanizmlari. ta’sir yetuvchi omillar. Shaxs psixologik strukturasi. Shaxs nazariyalari (G.Ayzenk, Z.Freyd, K.Rodjers, A Maslou). Xarakter xaqida tushuncha. Shaxsning o’zini o’zi baholashi. Shaxsning o’zini o’zi nazorat qilishi va boshqarishi. Shaxsni o’rganish metodlari (kuzatish, proyektiv texnikalar, so’rovnomalar va amaliy testlar. **9-mavzu**. **Shaxs irodaviy sohasi.** Iroda haqida tushuncha. Irodaviy faoliyatning umumiy xususiyatlari. Iroda borasidagi nazariyalar. Irodaviy akt va uning tuzilishi. Irodaviy harakatlar va uni boshqarish. Shaxsning irodaviy sifatlari. Irodaning individual xususiyatlari. Irodani tarbiyalash psixologik asosi haqida qisqacha xulosa. Amaliy tavsiyalar. **10-mavzu**. **Faoliyat** Faoliyat haqida tushuncha. Faoliyatning tuzilishi, faoliyatning o`ziga xosligi, introrezatsiyasi va ekstrorizatsiyasi. Motiv va moti-vatsiya tushunchasining mazmuni, motivatsion sohalari. **11-mavzu. Muloqot psixologiyasi** Muloqot va nutq haqida tushuncha, muloqot turlari. Muloqotning inson filogenetik va ontogenetik rivojlanishidagi ahamiyati. Muloqot vazifalari. Muloqotning verbal va noverbal vositalari, muloqot shaxslararo o’zaro ta’sir etish sifatida, muloqot insonlarning bir-birini tushunishi, muloqot texnikasi va usullari. Muloqotning ijtimoiy-psixologik jihatlari haqida tushuncha. Shaxslararo munosabatlar va ularda muloqotning o’rni. Muloqot tomonlari, muloqotning kommunikativ tomoni, muloqotning interaktiv tomoni, muloqotning perseptiv tomoni, emotsional va ijtimoiy intellekt, ijtimoiy psixologik trening haqida tasavvur hosil qilish. Muloqotning psixologik asosi haqida qisqacha xulosa. Nizo haqida tushuncha. Nizoning turlari. Amaliy tavsiyalar. **12-mavzu. Emotsiya va motivatsiya** Emotsiya haqida tushuncha. Hissiy holatlarning nerv-fiziologik asoslari. Insoniy emotsiyalar va hayvonlardagi emotsiyalar. Emotsiya nazariyalari (Djeyms- Lang, Kennon- Bard, S.SHaxter, D. Zinger) Qarama –qarshi yemostiyalar nazariyasi (R. Salomon bo’yicha). Hissiy holatlarning ifodalanishi, hislarni kechirish shakllari.Yuksak hislar. Emotsiyalar va hissiyot haqida tushuncha. Emotsional holatlarning turlari. Hissiy holatlarning ifodalanishi, hislarni kechirish shakllari. Hissiy ton, affekt, stress. Yuksak hislar: praksik hislar, axloqiy hislar, estetik hislar, intellektual hislar. Ijtimoiy xulq-atvor

	xususiyatlari. Motiv va motivatsiya. Motivlarning turlari. Motivatsiya nazariyalari (A.Maslou, A.Adler, Z.Freyd). Motivatsion sohani tekshirish metodlari. Motivatsiyaning psixologik asosi haqida qisqacha xulosa. Amaliy tavsiyalar. **IV-MODUL.SHAXSNING INDIVIDUAL PSIXOLOGIK ASOSLARI.** **13-mavzu. Temperament.** Temperament haqida tushuncha, temperament tiplari, temperamentning klassik nazariyalari,temperament xususiyatlari, temperamentni tarbiyalash haqida ilmiy bilimlarni shakllantirish. Individuallik xususiyatlari differenstial psixologiyaning predmeti sifatida. Inson shaxsi va individuallik xususiyatlari. Individuallik xususiyatlari klassifikastiyasi va ularning shaxs xulq-atvori regulyastiyasidagi o'rni. Temperament. ONF tiplari xususida I.P.Pavlov nazariyasi, temperament haqida hozirgi zamon nazariyalari. Temperamentning evolyutsion jarayonga moslashish imkoniyatlari. **14-mavzu. Xarakter.** Xarakter haqida tushuncha, xarakter tuzilishi va xususiyatlari,xarakter tipologiyasi, xarakterning shakllanishi, xarakterning ifodali belgilari haqida tushuncha va ilmiy tasavvurlar hosil qilish. Xarakter shakllanishi. Xarakter aksentuatsiyasi. Jinsiy dimorfizm va individning psixologik tavsifi. **15-mavzu. Qobiliyat va iqtidor.** Qobiliyatlar haqida tushuncha, qobiliyatlarning sifat va miqdor tavsifi, qobiliyatlarning tuzilishi.qobiliyat turlari, qobiliyat va irsiyat, qobiliyatlarning rivojlanishi haqi da ilmiy bilimlarni shakllantirish. Layoqat va qobiliyat. Qobiliyatlar tuzilishi, turlari. Talantning paydo bo'lishi va tuzilishi. SHaxs rivojlanishining individuallik xususiyatlari va ularning roli haqida qisqacha xulosa. Amaliy tavsiyalar. **V– MODUL. YOSH DAVRLARI VA PEDAGOGIK PSIXOLOGIYA PSIXOLOGIYASINING RIVOJLANISHI.** **16-mavzu. Yosh va pedagogik psixologiya fanining vazifalari va rivojlanish bosqichlari.** Yosh va pedagogik psixologiya fanining predmeti, maqsad va vazifalari. Yosh va pedagogik psixologiya faniga oid ilmiy bilimlarning vujudga kelish tarixi, fanning asosiy sohalari, yosh va pedagogik psixologiya fanining boshqa fanlar bilan aloqasi yosh va pedagogik psixologiyaning o'qituvchi faoliyatida tutgan o'rni, yosh va pedagogik psixologiya fanining tadqiqot metodlari haqida tushuncha va ilmiy tasavvurlar hosil qilish. Psixik rivojlanish haqida tushuncha, uning o'ziga xos xususiyatlari. Rivojlanishni davrlashtirish muammosi psixik rivojlanish va ta'lim o'rtasidagi o'zaro munosabat. Turli yosh davrlarda yetakchi faoliyat turlari. **17-mavzu. Ontogenezning ilk bosqichlarida insonning psixik rivojlanishiga xos xususiyatlar.** Perinatal davrining o'ziga hos hususiyatlari, chaqaloqlik davrida psixo-

	fiziologik rivojlanishga xos xususiyatlar haqida umumiy tushuncha, tug'ilish davri inqirozi, go'daklik davrining o'ziga hos psixologik hususiyatlari, ilk bolalik davrida psixik rivojlanish xususiyatlari, ilk bolalik davrida o'z-o'zini anglashning rivojlanishi va 3 yoshlilar inqirozi haqidagi nazariy bilimlarni tarkib toptirish. **18-mavzu. Maktabgacha yosh davrida psixik rivojlanish xususiyatlari** Maktabgacha yosh davrida psixofiziologik taraqqiyotning umumiy tavsifi, o'yin - maktabgacha yoshdagi bolaning yetakchi faoliyati sifatida, maktabgacha yosh davrida bilish jarayonlari va nutqning rivojlanishiga xos xususiyatlar, maktabgacha yosh davrida emotsional-irodaviy sifatlarning rivojlanish xususiyatlari. Yosh davrida motivatsion sohadagi o'zgarishlar, 7 yoshlilar inqirozi, uning sabablari va alomatlari, maktabga psixologik tayyorlik muammosi haqida tushuncha va ilmiy tasavvurlar hosil qilish. **19-mavzu. Kichik maktab yoshi davrida psixik rivojlanish xususiyatlar** Kichik maktab yoshi davrida psixik rivojlanishning umumiy tavsifi, kichik maktab yoshidagi bolaning maktabga moslashishi muammosi, kichik maktab yoshi davrida motivatsion sohadagi rivojlanish xususiyatlari (o'quv faoliyati, shaxslararo munosabatlarning motivatsion asoslari), kichik maktab yoshi davrida bolaning o'zi haqidagi tasavvurlari va xulq-atvori, kichik maktab yoshida bola shaxsining rivojlanish xususiyatlari haqida ilmiy bilimlarni shaklliantirish. **VI–MODUL. SHAXSNING TA'LIM VA TARBIYA JARAYONIDA, OTA-ONA VA FARZANDLAR O'RTASIDAGI MUNOSABATLAR.** **20-mavzu. O'smirlik davrida psixik rivojlanish xususiyatlari** O'smirlik davridagi psixik rivojlanishning umumiy tavsifi, o'smirlik davri inqirozi va uning psixologik, psixofiziologik sabablari, bu davrda intellektual va yemotsional rivojlanish xususiyatlari, o'smirlik davrida motivatsion sohadagi rivojlanish xususiyatlari (tengdoshlar bilan muloqot qilish motivatsiyasi, o'quv faoliyati motivatsiyasi, jinoiy xulq-atvor motivlari), o'smirlik davrida shaxsning rivojlanish xususiyatlari, o'smirlik davrida o'z-o'ziga baho berish tizimining rivojlanishi muammosi borasidagi tasavvurlarni hosil qilish. **21-mavzu. Deviant xulq-atvor psixologiyasi.** Deviant xulq-atvorli bolalar psixologiyasi haqida tushuncha. Me'yordan og'uvchi xulq-atvorning shakllanish sabablari va turlari.Delikvent ahloq –deviant xulq-atvorning shakli sifatida. Agressiv xulq-atvorning namoyon bo'lishi. Suisdal xulq-atvor psixologiyasi. **22-mavzu. Ilk o'spirinlik va yoshlik davrida psixik rivojlanish xususiyatlari** Ilk o'spirinlik davriga umumiy tavsif, ilk o'spirinlik davrida intellektual va emotsional rivojlanish xususiyatlari, ilk o'spirinlik davrida do'stlashish muammosining psixologik xususiyatlari, ilk o'spirinlik davrida muhabbat, ilk o'spirinlik davrida o'zini-o'zi anglashning rivojlanishi, ilk o'spirinlik davrida o'quv-kasbiy faoliyatning yetakchi faoliyatga aylanishi va kasb tanlash muammosi, ilk o'spirinlikda kasbga yo'naltirishning psixologik muammolari haqida ilmiy bilimlarni shaklliantirish. Yoshlik davri va uning o'ziga xos

xususiyatlari, o’z-o’zini anglash, kasbiy anglanganlik.

23-mavzu. Yetuklik davrining psixologik xususiyatlari

Yetuklik davrining birinchi bosqichidagi shaxsning psixologik xususiyatlari, yetuklik davrining ikkinchi bosqichidagi shaxsning psixologik xususiyatlari. Yetuklik davrining ijtimoiy-psixologik jihatlari.

24-mavzu. Gerontopsixologiya

Gerontopsixologiya - keksalik psixologiyasi haqida umumiy tushuncha. Psixolog olimlarning keksayish davri haqidagi falsafiy fikrlari. Keksalik davrining o’ziga xos xususiyatlari. Biologik keksayish davridagi shaxs psixologiyasi. Keksalik davridagi shaxsning psixologik hususiyatlari. Uzoq umr ko’ruvchilarning psixologik hususiyatlari.

VII - MODUL. OILA VA TA’LIM-TARBIYA PSIXOLOGIYASI.

25-mavzu. Oila psixologiyasi

Oila kichik guruh sifatida. Oiladagi shaxslararo munosabatlarning tizimiga xos umumiy xususiyatlar. Yoshlarning oilaviy hayotga tayyorlik muammosi. Nikoh va oila haqidagi tasavvurlar. Oilaviy tarbiya uslublari. Oilaviy shaxslararo munosabatlarning mummolari, oilaviy nizolar.

26-mavzu. Ta’lim jarayonining psixologik asoslari.

Ta’lim va aqliy taraqqiyot, o’qish faoliyati va uning turlari, ta’lim va bilimlarni o’zlashtirishni boshqarish muammolari hamda imkoniyatlari, aqliy harakatlarni bosqichma-bosqich tarkib toptirishning mohiyati, muammoli ta’limning moyiyati, pedagogik baho va uning turlari, ta’lim texnologiyalarining psixologik xususiyatlari haqida ilmiy bilimlarni shakllantirish.

27-mavzu. Tarbiya jarayonining psixologik asoslari.

Tarbiya jarayonining psixlogik mohiyati, tarbiya metodlari va turlari, bolalar jamoasi va uning tarbiyaviy imkoniyatlari, tarbiyasi “qiyin” va o’zlashtirish qiyin o’quvchilar bilan ishlash metodlari, ilmiy dunyoqarash va barqaror e’tiqodni shakllantirish metodlari, ideal, jinsiy tarbiyalash, mehnatning tarbiyaviy ta’siri o’z-o’zini tarbiyalashning metod va shakllari, tarbiyaning psixologik mexanizmlari, milliy ong va milliy g’ururni tarbiyalashning psixologik asoslari muammosi yuzasidan tasavvurlarni shakllantirish.

VIII-MODUL. SHAXSNING IJTIMOIYLASHUVI VA BOSHQARUV PSIXOLOGIYASI.

28-mavzu. Ijtimoiy anglanganlik va ijtimoiy hulq-atvor.

Ijtimoiy anglanganlik,shaxs ijtimoiylashuvi va bosqichlari. Ijtimoiy institut inson faoliyatining muhim sohalarini tartibga soluvchi ob’ekt sifatida. SHaxs ijtimoiylashuvida ijtimoiy status va ijtimoiy hulq-atvorni o’rni. Ijtimoiy ustanovka haqida tushuncha.

29-mavzu. Boshqaruvning pedagogik-psixologik xususiyatlari.

-Psixologiyada boshqarish muammosi. Guruhlarda rahbarlik va liderlik. Liderlikka oid nazariyalar. Xarizmatik nazariya. Vaziyatga bog’liqlik nazariyasi. Liderlik uslublari haqida tushuncha. Avtoritar uslub. Demokratik uslub. Liberal uslub. Rahbarlik sifatlari. Liderlik va superliderlik.

	30-mavzu. Pedagogik qobiliyatlar. Pedagogik faoliyatning psixologik xususiyatlari, pedagogning o'z-o'ziga talab qo'yishi muammosi o'qituvchining kasbiy moslashish muammosi. Pedagogik qobiliyatlar haqida tushuncha, pedagogik qobiliyatlarning turlari: didaktik qobiliyatlar, akademik, perseptiv, kommunikativ, nutq qobiliyati, tashkilotchilik, avtoritar,pedagogik hayol,diqqatni taqsimlay olish qobiliyati , pedagog o'z ilmiy, o'quv-uslubiy salohiyatini oshirishining psixologik muammolari haqida fikr almashish. **III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.** **(Amaliy ishlar, laboratoriya ishlari, kurs ishi, mustaqil ta'lim)** o'quv rejada ko'rsatilgan turi (nomi) bo'yicha yoziladi Amaliy mashg'ulotlarining taxminiy tavsiya etiladigan mavzulari mazmuni: 1.Psixologiya fanining predmeti va rivojlanish tarixi.Psixologiyaning tadqiqot metodlari va tarmoqlari. 2.Diqqat. 3.Sezgi. 4.Idrok. 5.Xotira. 6.Xayol. 7.Tafakkur,nutq intellekt. 8. Shaxs 9.Shaxsning irodaviy sohasi. 10.Faoliyat . 11.Muloqot psixologiyasi. 12.Emotsiya va motivatsiya. 13.Temperament. 14. Xarakter. 15. Qobiliyat 16.Yosh va pedagogik psixologiya fanining vazifalari va rivojlanish bosqich-lari. 17. Ontogenezning ilk bosqichlarida psixik rivojlanishiga xos xususiyatlar. 18.Maktabgacha yosh davrida psixik rivojlanish xususiyatlari. 19.Kichik maktabgacha yoshi davrida psixik rivojlanish xususiyatlari. 20.O'smirlik davrida psixik rivojlanish xususiyatlari. 21.Deviant xulq-atvor psixologiyasi. 22.Ilk o'spirinlik va yoshlik davrida psixik rivojlanish xususiyatlari. 23.Yetuklik davrining psixologik xususiyatlari. 24. Gerontopsixologiya. 25. Oila psixologiyasi. 26.Ta'lim jarayoninig psixologik xususiyatlari. 27.Tarbiya jarayoninig psixologik xususiyatlari 28. Ijtimoiy anglanganlik va ijtimoiy hulq-atvor. 29. Boshqaruvning pedagogik-psixologik xususiyatlari 30. Pedagogik qobiliyatlar.

IV.Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Auditoriyadan tashqari vaqtda bajariladigan mustaqil ishlar quyidagi turlarda amalga oshirilishi tavsiya etiladi:

- esse – dolzarb mavzu bo'yicha shaxsiy fikrini tanqid, publisistik va boshqa janrlarda yozma bayon qilish;
- dokladlar tayyorlash;
- kurs ishi yozish;
- konspekt yozish;
- glossariy tuzish;
- individual va guruhiy o'quv loyihasi;
- keys-topshiriqlarini bajarish;
- mavzuli portfoliolar tuzish;
- axborot-tahliliy materiallar bilan ishlash;
- manbalar bilan ishlash;
- infografika tuzish;
- chizma-tasviriy modellar (intellekt-kart, freym, mantiqiy graf va h.k.) yaratish;
- multimediali taqdimotlar yaratish;
- darslarning metodik ishlanmalarini tayyorlash;
- darsdan tashqari mashg'ulotlar ishlanmalarini tayyorlash;

ta'lim yo'nalishi(mutaxassislik)ning xususiyatidan kelib chiqqan holda mustaqil ishlarning boshqa turlaridan foydalanish mumkin.

Tavsiya etilayotgan mustaqil ta'lim mavzulari:
Mustaqil ta'lim (MT) I-semestr uchun

1 Psixologiya fanining maqsad va vazifalari.
2 Ong haqida tushuncha va uning xossalari.
3 Hozirgi zamon psixologiyasining tadqiqot metodlari .
4 Psixikaning filogenetik taraqqiyoti.
5 Faoliyatning o'zlashtirilishi va malakalarni yegallash.
6 Xorij psixologiyasida motiv va motivatsiya muammosi.
7 Muloqot haqida tushuncha.
8 Pedagogik faoliyatda muloqot.
9 Individ, shaxs, individuallik tushunchalari.
10 Shaxsning malaka va odatlari.
11 Chet el psixologiyasida shaxs nazariyalari.
12 Diqqat haqida tushuncha va uning nerv-fiziologik asoslari.
13 Diqqat turlari va uning xususiyatlari.
14 Sezgilar haqida umumiy tushuncha va uning nerv-fiziologik asoslari .
15 Sezgi turlari va uning qonuniyatlari.
16 Idrok haqida tushuncha va uning xususiyatlari.
17 Xotira haqida tushuncha va uning nerv-fiziologik asosi.
18 Xotira turlari va uning jarayonlari.

19 Xayol haqida tushuncha.
20 Xayol jarayonlari va xayol turlari .
21 Tafakkur borasidagi psixologik nazariyalar.
22 Tafakkur operatsiyalari.
23 Intellekt va kreativlik nazariyalari.
24. Iroda borasidagi nazariyalar
25. Emotsional holatlar
26 Temperament va uning nazariyalari.
27 Xarakter haqida tushuncha
28 Xarakter aksentuastiyasi
29 Qobiliyat va uning rivojlanishi
30. Qobiliyat va irsiyat

Mustaqil ta'lim (MT) II-semestr uchun

1. Perinatal va chaqaloqlik davrida psixofiziologik rivojlanishga xos xususiyatlari .
2. Tug`ilish davri inqirozi.
3. Gudaklik davrida psixik rivojlanishda kattalar bilan emotsional
4. muloqotning ahamiyati (emotsional deprivatsiyaning salbiy oqibatlari).
5. Ilk bolalik davrida psixik rivojlanish xususiyatlari.
6. Ilk bolalik davrida o`z-o`zini anglashning rivojlanishi va 3 yosh inqirozi.
7. Maktabgacha yosh davrida psixofiziologik taraqqiyotning umumiy tavsifi.
8. O`yin maktabgacha yoshdagi bolaning etakchi faoliyati sifatida (o`yin faoliyatining mohiyati, turlari, bilish jarayonlari va shaxs taraqqiyotiga ta`sir ko`rsatish mexanizmlari, o`yinchoqning bola psixik rivojlanishiga ta`siri muammosi).
9. Maktabgacha yosh davrida bilish jarayonlari va nutqning rivojlanishiga xos xususiyatlar.
10. 7 yosh inqirozi, uning sabablari va alomatlari.
11. Maktabga psixologik tayyorlik muammosi yuzasidan nazariy ham-da amaliy bilimlarni shakllantirish.
12. Kichik maktab yoshidagi bolaning maktabga moslashishi muammosi.
13. Kichik maktab yoshida bola shaxsining rivojlanish xususiyatlari
14. O`smirlik davridagi psixik rivojlanishning umumiy tavsifi.
15. O`smirlik davri inqirozi va uning psixologik, psixofiziologik sabablari.
16. O`smirlik davrida intellektual va emotsional rivojlanish xususiyat-lari.
17. Ilk o`spirinlik davrida o`quv-kasbiy faoliyatning etakchi faoliyatga aylanishi va kasb tanlash muammosi.
18. Ilk o`spirinlikda kasbga yo`naltirishning psixologik muammolari.
19. Ilk yetuklik davrining psixologik xususiyatlari.
20. O'rta yetuklik davrining o'ziga xos xususiyatlari.
21. Gerontopsixologiya.

	22. Ijtimoiy ustavnovkalar va ularning shaxs ijtimoiy xulq-atvoridagi ahamiyati. 23. Oilaviy tarbiya uslublari. 24. Ommaviy psixologik hodisalar (vahima, mish-mishlar va h.) haqida tushuncha. 25. Ta`lim jarayonida o`quv motivatsiyasi va uni boshqarish muammosi. 26. «Tarbiyasi qiyin» o`quvchilar bilan ishlashning psixologik asoslari. 27. Pedagog shaxsi va unga qo`yiladigan talablar. 28. Pedagogik jamoaning psixologik xususiyatlari. 29. Go'daklik davrida jismoniy va psixik taraqqiyotning kechishi. 30 Keksayish davridagi shaxs psixologiyasi. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.
3.	**V. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetentsiyalar)** **Talaba bilish kerak:** • psixologiyaning tabiiy va ijtimoiy fan sifatida talqin qilinishi, psixologiyaning sohalari,psixika tirik mavjudotning ob'ektiv borliqni aks ettirish shakli ekanligi, psixika va ong munosabati, sharq mutafakkirlarining psixologik qarashlari, shaxsning hissiy-irodaviy sohasi, irodaviy harakatlar va uni boshqari, shaxs shakllanishiga ta'sir yetuvchi omillar; muloqotning inson filogenetik va ontogenetik rivojlanishidagi ahamiyati, qobiliyat va layoqatning sifat va miqdor xarakteristikasi, qobiliyatlar tuzilishi, turlari, talantning paydo bo'lishi va tuzilishi, qobiliyat borasidagi nazariyalar **to'g'risida bilimga ega bo'lishi; (bilim)** • talaba psixologiya fanining tarixi, psixika va ong, psixologik metodlar, individ, irsiyat va muhit, shaxs, muloqot, faoliyat, bilish jarayonlari, shaxsning hissiy-irodaviy sohasi, shaxsning individual xususiyatlari yuzasidan tushuncha, tasavvurga yega bo'lish bilan birga, psixik rivojlanishga ta'lim-tarbiya jarayonlarining ta'siri yuzasidan olingan bilimlarni amaliy faoliyatga tadbiq etishni **bilishi, ko'nikma hosil qilishi; (ko'nikma)** • shaxs (o'quvchi)ning psixologik xususiyatlarini o'rganuvchi metod va texnologiyalar, bilish jarayonlari va individual xususiyatlarning diagnostikasi va korrektsiyasi, pedagogik jarayoni boshqarish, o'quv eksperimentlar o'tkazish, shaxs (o'quvchi) psixikasining o'ziga hos xususiyatlarini kuzatish, o'quv jarayonida turli anketa va boshqa usullarni qo'llay olish, psixologik ma'rifiy ishlarni tashkil etish**, malakalariga ega bo'lishi lozim; (malaka)**
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar. • interfaol keysstadilar. • seminarlar (mantiqiy fikrlash. Tezkor savol-javoblar). • guruxlarda ishlash.

	• taqdimotlarni qilish. • individual loyihalar. • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish ucnun loyihalar.
5.	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, taxlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.
6.	**Asosiy adabiyotlar:** 1. Ivanov I., Zufarova M. "Umumiy psixologiya". O'z.FMJ., 2008. 2. G'oziyev E.G'. "Psixologiya", "O'qituvchi" nashryoti – matbaa ijodiy uyi Toshkent-2008. 3.A.K.Shamshetova, R.N.Meliboyeva ,X.E.Usmanova ,I.O.Xaydarov. Umumiy psixologiya. O'quv qo'llanma.-T:. "Barkamol fayz media",2018. 4. Dusmuxamedova SH.A., Tillashayxova X.A., Baykunusova G.Yu., Ziyavitdinova G.Z., «Yosh davrlari va pedagogik psixologiya» - Darslik Toshkent. Nizomiy nomidagi TDPU, 2021y. 5. F.I.Xaydarov, N.I.Xalilova Umumiy psixologiya /darslik/ Toshkent – "Innovatsiya - ziyo"-2021 6. Xaydarov F.I., Xalilova N. "Umumiy psixologiya". T.: "Fan va texnologiyalar" markazining bosmaxonasi : 2009. **Qo'shimcha adabiyotlar:** 7. Ismailov N, Akbarov N. "Ontagenez psixologiyasi". Darslik. T-2015 8. Saliyeva D. "Umumiy psixologiyadan seminar mashg`uloti"T:. Fan.-2017 9. Baratov.Sh. "Psixologiya nazaryasi va tarixi" darslik. O'FMJ. 2019 10. Г.С.Абрамова. "Общая психология" ИНФРА-М 2022 11. Г.А.Урунтаева. "Детская психология" Учебник. ИНФРА-М 2022 12. Atadjanov M. Saliyeva D. Jurayev N. "Psixologiya tarixi' T:. Innovatsiya-Ziyo. 2022 13. Saliyeva D. Dustmuxammedova Sh. "Ontogenez psixologiyasi".- Darslik., "Farg`ona" - 2024 **Axborot manbaalari:** 1. www. tdpu. uz 2. www. pedagog. uz 3. www. Ziyonet. uz 4. http://books.google.co.uz/books/S.K.Mangal 5. www.childpsy.ru 6. www.edu.uz 7. www.flogiston.ru 8. www.psychology.uz 9. www. psychology.net.ru

	10. www.psycatalog.ru
7.	Qo’qon davlat universiteti Kengashining 2025 yil “29” avgustdagi 1- sonli bayoni bilan ko’rib chiqilgan va maqullangan.
8.	**Fan/modul uchun ma’sul va dastur muallifi:** M.Isaxanova “Psixologiya” kafedrasi dotsenti V.Jurayev “Psixologiya” kafedrasi dotsenti,(PhD)
9	**Taqrizchilar:** D.Saliyeva “Psixologiya” kafedrasi mudiri, psixologiya fanlari nomzodi, professor N.I.Xalimova – Andijon Davlat pedagogika instituti “Psixologiya” kafedrasi professori, DsC